

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektoru vəzifəsini icra edən:
 dos.Z.Məmmədov
"12" *fevral* 2026-cı il

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)

İxtisas: 6001003–Coğrafiya müəllimliyi

Fakültə: "Tarix coğrafiya və incəsənət"

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Regional iqtisadi coğrafiya. (ARTN 25 dekabr 2014-ci il 1300 sayılı əmri ilə təsdiq işçi proqramı kimi edilmişdir.)

Kodu: İPF-B16

Tədris ili: III (2025-2026)

Semestr: VI (Yaz)

Tədris yükü: cəmi:180 saat. Auditoriya saati 60 saat.(30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bayramov Telman Bəhmən oğlu b/m

Məsləhət günləri və saati: IV gün saat 11⁰⁰-12⁰⁰

E-mail ünvanı: bayramov.47@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Əli Məmmədov küç. 40, LDU-nun 2 sayılı tədris binası

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitinə metodik vəsaitlər:
Əbəbiyyət

1. Gərəyzadə., "Regional coğrafiya,Dünyanın siyasi iqtisadi coğrafiyası." Bakı-2014
2. Internet resursları.

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V.Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri məqsədi: Gedən ictimai-siyasi prosesləri qiymətləndirmək, hadisələrin miqyasını müqayisə etmək və bunları meyarına görə ayırmaq bacarığını, ölkələr haqda tam təsəvvür aşılamaqdır. Fənnin məqsədi müasir transmilliləşmə, qloballaşma, regionlaşma proseslərinin əhatəli coğrafi təhlili, region və ölkələrə aid ən yeni məlumatlar, dünya ölkələrinin tam əsaslandırılmış tipologiyasını tələbələrə çatdırmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100 ballıq sistemlə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə),diger yarısı isə (diger 50 ballı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir.

-20 bal seminar dərslərində fəaliyyətinə görə:

- 30 bal-kollektivlərin nəticələrinə görə

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənni üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir. (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamada fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	sözlə yazılışı
91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Qənaətbəxş	E
51-60 bal	Kafi	D
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat seminar 30 saat Cəmi: 60 saat.

N	Keçirilən <u>mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya</u> və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		Müh.	Sem.	Müh.	Sem.
1	2	3		4	
1	Mövzu. Dünyanın tarixi coğrafiyası regionları Plan: 1.Ərazilərin coğrafi mövqeyinə görə 2.Ərazilərin təbii sərvətinə görə 3. Ərazilərin yeni mənimsənilməsinə görə 4.Dünyada ilk dövlətlərin yaranan ərazi Mənbə: [1;2;5]	2	2		
2	Mövzu. Şimal Amerika regionu.Amerika Birləşmiş Ştatları	2	2		

	Plan: 1.ABŞ-nın sənayesi və kənd təsərrüfatı 2.Kanada və Meksika 3.Mərkəzi Amerika ölkələri Mənbə: [1;3; 5]				
3	Mövzu. Kanadanın Ümumi icmalı Plan: 1. Kanadanın əhalisi və əmək ehtiyatları 2. Kanadanın sənayesi və kənd təsərrüfatı 3. Kanadanın xarici iqtisadi əlaqəsi Mənbə: [1; 2;5;]	2	2		
4	Mövzu. Latin Amerikas regionu Plan: 1. Latin Amerikas region ölkələri 2. Braziliya sənayesi və kənd təsərrüfatı 3. And ölkələri.Venesnela 4. Laplata ölkələri. Argentina Ədəbiyyat və mənbə: [1;2;4; 5]	2	2		
5	Mövzu. Avropa regionu .Ümumi icmalı Plan: 1. Avropanın coğrafi mövqeyi 2. Avropanın iqtisadi coğrafi regionları 3. Qərbi Avropa ölkələri Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2;5]	2	2		
6	Mövzu. Orta Avropa ölkələri. Plan: 1.Almaniya əhalisi və sənayesi 2.Böyük Britaniya Ümumi icmalı 3.Niderland və İsveç Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2;5]	2	2		
7	Mövzu. Cənubi Avropa Ümumi icmalı Plan: 1.İspaniya əhalisi və əmək ehtiyatları 2.Portuqaliya sənayesi və kənd təsərrüfatı 3.Italiya Ümumi səciyyəsi Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2;3;5]	2	2		
8	Mövzu. Şimali Avropa Ümumi icmalı Plan: 1.Ərazinin coğrafi mövqeyi 2.Skandinaviya ölkələri 3.İslandiya və Novəc mənbə: [1; 2;3;5]	2	2		
9	Mövzu.Şərqi Avropa.Ümumi icmalı Plan: 1.Baltikyanı ölkələri 2.Ukraniya Respublikası 3.Belarus,Bolqariya,Cexiya mənbə: [1; 2;5;]	2	2		
10	Mövzu. Rusiya federasiyası Plan: 1.Rusiyanın şərq regionları 2.Rusiya ərazisində olan Respublikalar 3.Rusiyanın avropa hissəsi Mənbə: [1;5]	2	2		
11	Mövzu. Asiya regionu.Ümumi səciyyəsi Plan:	2	2		

	1. Cənubi Asiya.Hindistan 2. Cənub Qərbi Asiya 3. Asiya regionunun təbii şəraiti və ehtiyatları 4. Şərqi Asiya Yaponiya və Cin Xalq Respublikası Mənbə:[1; 2;5]				
12	Mövzu. Cənub Şərqi və Cənub Qərbi Asiya Plan: 1. Ərazinin təbii şəraiti və ehtiyatları 2. Hindoneqiya və Hindi Cin ölkələri 3. Sinkapurun əhalisi 4. Türkiyə və İran .Ümumi icmal Mənbə: [1; 2;5]	2	2		
13	Mövzu. Mərkəzi Asiya Qazaxıstan Plan: 1.Özbəkistan,Türkmenistan 2.Tacikstan və Qırqıstan 3.Türk dili ölkələri birliyi Mənbə:[1; 2;3]	2	2		
14	Mövzu. Afrika regionu.Ümumi səciyyəsi Plan: 1.Regionun təbii htiyyatları və təbii şəraiti 2.Şimal Afrika ölkələri.Misir Ərəb Respublikası 3.Cənubi Afrika Respublikası Mənbə: [1; 2;5]	2	2		
15	Mövzu. Avstraliya və okeaniya regionu Plan: 1. Yeni Zelandiyanın əhali və əmək ehtiyatları 2. Ökeyaniya ölkələri 3. Ərazinin təbii şəraiti Mənbə:[1; 2;5]	2	2		
	Cəmi: 60	30	30		

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbələr Regional iqtisadi coğrafiya fənnindən regionların ümumi iqtisadi –coğrafi icmalı, təbiəti təbii sərvətləri,torpaq bitki, örtüyü hüvyanlar aləmi landşaftları və iqtisadi coğrafi rayonlarına aid ətraflı məlumat alırlar.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları

-Mühazirə,seminar,praktiki tapşırıqlar

- təqdimat və müzakirə

- debat

-müstəqil iş -araşdırma

XIII.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1 Region və ölkələrin təsərrüfat cəhətdən ixtisaslaşmasını və onların müqayisəsini şərh edir

FTN 2 Müxtəlif coğrafi sistemləri və onların rəsindəki qarşılıqlı əlaqələri izah edir

FTN 3 Ərazilərin təsərrüfat cəhətdən mənimsənilməsindəki qeyri-bərabərlikləri təhlil edir

FTN 4 Ölkə və regionların coğrafi xüsusiyyətlərini və onların inkişaf mərhələlərini, gələcək perspektivlərini təsvir edir.

FTN 5 Dünyanın inkişafı problemlərindən baş açır, region və ölkələr üzrə sosial-iqtisadi inkişaf istiqamətlərini proqnozlaşdırır.

FTN 6 Dünya ölkələrinin müxtəlifliyini, daxili və regional fərqlərini izah edir, onları dünyada baş verən sosial-iqtisadi, ekoloji, siyasi proseslərlə əlaqələsini təqdim edir

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XVI. Kollokvium sualları

I Kollokvium sualları

1. Dünyanın tarixi coğrafi regionları
2. Cənubi Avropa ölkələri
3. ABŞ-nin təsərrüfat sahələri
4. Kanadanın sənayesi və kənd təsərrüfatı
5. Avropa region ölkələri
6. Qərbi Avropa regionu
7. Şimali Avropa ölkələri.Ümumi icmalı
8. Cənubi Avropa regionu
9. Orta Avropa regionu
- 10.Almaniya Federativ Respublikası
- 11.Almaniyanın əhalisi və əmək ehtiyatları
- 12.B.Britaniyanın sənayesi, kənd təsərrüfatı
- 13.Fransanın ümumi səciyyəsi
- 14.İtaliyanın təbii şəraiti və ehtiyatları
- 15.Şərqi Avropa ölkələri.Ümumi icmalı

II Kollokvium sualları

- 1.Rusiya Federasiyası. Ümumi icmalı
- 2.Rusiyanın neft və qaz sənayesi
- 3.Rusiyanın təbii şəraiti və ehtiyatları
- 4.Baltikyanı ölkələr.
- 5.Türkiyə.Xarici iqtisadi əlaqələri
- 6.Qazaxıstanın sənayesi və kənd təsərrüfatı
- 7.Şərqi Asiya ölkələri. Ümumi icmalı
- 8.Yaponiyanın sənayesi
- 9.İran körfəzi ölkələri.BƏƏ-i
- 10.Cənubi Asiya regionu. Hindistan
- 11.Cənub Şərqi Asiya Sinqapur
- 12Cənub Qərbi Asiya.
- 13Afrika regionu. Ümumi icmalı
- 14.Cənubi Afrika Respublikası
15. Avstraliya. Ümumi icmalı

XV. İmtahan sualları

1. Dünyanın tarixi coğrafi regionları
2. Regionların təbii şəraiti və coğrafi mövqeyi
3. İnkişaf etmiş ölkələrin ümumi səciyyəsi
4. ABŞ-nin təsərrüfat sahələri
5. Kanada sənayesi və kənd təsərrüfatı
6. Meksika təsərrüfat sahələr
7. Avropa region ölkələri
8. Qərbi Avropa regionu
9. Şimali Avropa regionu
- 10.Şimali Avropa ölkələri.Ümumi icmalı
- 11.Cənubi Avropa ölkələri
- 12.Cənubi Avropa.İspaniya və Portuqliya
- 13.İnkişaf etməkdə olan ölkələrin oxşar cəhəti
- 14.Orta Avropa regionu

15. Almaniya Federativ Respublikası
16. Almaniya əhalisi və əmək ehtiyatları
17. B. Britaniyanın sənayesi, kənd təsərrüfatı
18. Fransanın ümumi səcyyəsi
19. İtaliyanın təbii şəraiti və ehtiyatları
20. Şərqi Avropa ölkələri. Ümumi icmalı
21. Rusiya Federasiyası. Ümumi icmalı
22. Rusiyanın təbii şəraiti və ehtiyatları
23. Rusiyanın faydalı qazıntıları
24. Rusiyanın neft və qaz sənayesi
25. Rusiyanın əhalisi və təsərrüfatı
26. Baltikyanı ölkələr.
27. Türkiyə. Xarici iqtisadi əlaqələri
28. Şərqi Asiya ölkələri. Ümumi icmal
29. Yaponiyanın sənayesi
30. İran körfəzi ölkələri. BƏƏ-i
31. Cənubi Asiya regionu. Hindistan
32. Cənub Şərqi Asiya. Sinqapur
33. Cənub Qərbi Asiya.
34. Mərkəzi Asiya ölkələri. Ümumi icmal
35. Qazaxıstanın sənayesi və kənd təsərrüfatı
36. Afrika regionu. Ümumi icmal
37. Şimali Afrika ölkələri
38. Cənubi Afrika Respublikası
39. Avstraliya Ümumi icmalı
40. Avstraliyanın xarici iqtisadi əlaqələri
41. Azərbaycan Respublikası sənayesi
42. Latin Amerika regionu. And ölkələri.
43. Bəşəriyyətin qlobal problemləri
44. Ekoloji problemlər
45. Enerji və xammal problemi

"Regionun iqtisadi coğrafiyası " fənninin sillabusu 6001003– "Coğrafiya müəllimliyi" ixtisası təhsil proqramı təhsil planı və fənn proqramına əsasən hazırlanmışdır.

Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası " kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 fevral 2026-cı il, protokol № 07).

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri :

b/m Bayramov.T.B

dos.Əzizov S.Q